

Til medlemmer af Grønt Råd,
Mariagerfjord Kommune
cc. til Udvalget for Teknik og Miljø

6.1 Teknik og Miljøsekretariatet

Nordre Kajgade 1
9500 Hobro
Tlf. 97 11 30 00
raadhus@mariagerfjord.dk
www.mariagerfjord.dk

Journalnummer:
09.00.00-P35-1-16

Ref.: Inger Taylor
Direkte tlf. 97 11 36 12
intay@mariagerfjord.dk
Dato: 29. februar 2016

Referat af Grønt Råd møde Torsdag den 11. februar 2015 kl. 14-17 Mødelokale Skoven, Rådhuset, Østergade 22, 9510 Arden

Til stede: Morten Schnack (MS), Per Rytter Andersen (PRA), Finn Frandsen (FF), Ole Guldborg (OG), Torben Sommer Larsen (TSL), Per S. Sørensen (PSS), Kjeld Lundager Jørgensen (KLJ), Per Nielsen (PN), Thorkild Lund (TLu), Jørgen Ussing (JU) og Inger Taylor (IT). Afbud/ikke til stede: Torben Ladefoged (TLa), Ole Madsen (OM), Lars Henning Jensen (LHJ), Uffe Westerberg (UW). Oplægsholdere: Charlotte Speich (CS), Anders Horsten (AH), Rasmus Fuglsang Frederiksen (RFF).

1. Velkomst og gensidig orientering

JU bød velkommen og gav en kort orientering om naturprojekter:

- **Projektet 'Naturen – en rentabel del af landbruget'**, der er et 5 års projekt, har fået støtte på godt 8 mio. kr. fra Velux Foundations (Velux og Villum Fondene). Partnere er Naturstyrelsen, Nordic Beef i Hadsund med et nyt koncept af naturkød, Landboforeningerne og Mariagerfjord Kommune. Projektleder skal ansættes. Der er primært fokus på NATURA 2000 – områder ved Kielstrup Sø, Villestrup Å og Kastbjerg å-områderne. Gennem afgræsning og naturpleje skal der afprøves måder at finde rentable veje i landbruget til at pleje naturen.
FF spurgte ind til adgang for mennesker, afgræsning med tyre, kan være et problem. JU: Det er vigtigt med opmærksomhed og skiltning og fokus på fredelige kvægracer. Der kommer ikke nødvendigvis offentligt adgang i de private områder.
PSS: Folk skal ikke gå alle steder, hvor der er naturtiltag.
PRS: Der kan etableres en sti, der er hegned fra, en simpel løsning, men skal aftales med lodsejer.
- **Ålegræsprojekt** – Velux Foundations gav afslag til ålegræsprojektet på grund af mange private interesser og mangel på bredt lokalt partnerskab. SEGES har båret projektet videre til deres direktion, som har anbefalet, at projektet medtages til Danmarks Naturfond.

2. Miljøagenter

Charlotte Speich orienterede om miljøagent-ordningen. Tidligere samlede 19 organisationer papir og pap, men da kommunen skulle til at lave husstandsindsamling, blev de i stedet for tilbudt at deltage i en miljøagentordning. Sytten organisationer har deltaget i intromøde, workshops og udvikling af konceptet. Der blev udarbejdet materialer til dem til en miljøagentuddannelse og til at lave miljøagentopgaver som orienteringsløb om affaldssortering, hjemmeside med opgaver, facebookgruppe, stand med sorteringsspil. Der har været gode resultater med inddragelse af miljøagenterne. Nogle har været ude til et fastelavsarrangement og et julearrangement, ellers til byfest, open-by-night, skovens dag mv. Affaldssortering bliver mere nærværende for børnene og de bliver betalt for det. Se også bilag. Miljøagenterne opfordrer til, at Grønt Råds medlemmer meget gerne må tænke på miljøagenterne i forhold til deres egne aktiviteter, fx besøg af et hold miljøagenter i forbindelse med et arrangement eller lignende.

Affaldsindsamling – vil Grønt Råd støtte op om det?

Grønt Råd støtter fortsat affaldsindsamling med at sende breve ud og Uffe arbejder på at få affaldsskiltene klar til dette års indsamling.

Den nye affaldsindsamling blev drøftet, herunder, at affaldsbilerne kører vildt stærkt på grusvejene på landet og der har været en del opstartsproblemer, som det er ved at løsne op for gennem møder med renovatøren. TSL oplyste, at han har ventet 6 uger på at få tømt.

PRS spurgte, om de skal komme to gange? JU oplyste, at det enten er kildesorteringsbiler eller renovationsbiler der kører - så Ja!.

FF: Der er stort ønske om, at dagrenovationskontaineren på pladsen ved Haslevgårde bliver.

3. Økonomi og aktiviteter

JU bad om forslag til aktiviteter og økonomiske disponering af midlerne i 2016.

- OG foreslog at høre om DN Rebilds projekt om klima. Det er et fast arrangement over tre uger hvert år. Det kunne måske være en udfarende aktivitet fra Grønt Råd i Mariagerfjord? Sussi Hanberg, formand for Grønt Råd i Rebild, vil gerne komme og fortælle om det. Det blev besluttet at invitere Sussi Hanberg til næste Grønt Råds møde.
- FF foreslog at arbejde videre med adgangsveje og stianlæg omkring fjorden. IT foreslog, at det kunne suppleres med certificering af stier, som Uffe Westerberg arbejder med. OG supplerede, at der er behov for at få flere stier markeret i landskabet. Det var et fint stiprojekt sidste år, men det er kun en meget lille del, at de stier, der er i kommunen. Der er behov for at bringe det op på politisk niveau.
- IT orienterede om, at kommunen arbejder med et frivillighedsprojekt omkring stier, som Grønt Råd kan bidrage til.
- OG fremhævede Hohøj og Alstrup Krat – og så Kielstrup Sø som gode projekter, der har værdi for befolkningen og turister. Hvis der kommer et afgrænsningsprojekt fra Hegedal til Kielstrup Sø vil det være en god ide med stier samtidigt.
- JU oplyste, at stier indgår i landdistriktspolitikken, så der er politisk fokus, men Byrådet skal prioritere ud fra et stort katalog af ønsker og behov, så alle henvendelser og bidrag er behjælpelig.
- PRS foreslog at lave en pulje med tilskud til frø, som kan søges af personer og grupper til at lave vildtbeplantning eller blomsterstriber. PSS oplyste, at det findes allerede i Danmarks Jægerforbund til vildtplantning.
- FF pointerede, at borgerinddragelse er vejen frem for natur- og stiprojekter.
- MS foreslog at arbejde med vedvarende energi, Grønt Råd er en bred forsamling med forskellige holdninger – det kunne være spændende at arbejde med, fx bruge tid på at debattere, bidrage til, aktivt opfordre til i vores bagland om at hjælpe det på vej. OG bakkede op - spændende idé.

4. Temamøde med Udvalget for Teknik og Miljø

Inger Taylor indledte med et oplæg om biodiversitet og betydningen heraf. Anders Horsten fulgte op med et oplæg om biodiversitet i Mariagerfjord Kommune, der har nogle af Danmarks bedste naturområder. Et forslag til at arbejde med biodiversitet er:

- Udarbejde en Strategi for biodiversitet med vision, rummelig prioritering, revision af kommuneplan, hvor skal kommunen bruge ressourcer?
- Tilgangen er 'Brandmandens lov' – bevare det endnu uskadte, reducer skadelig virkning, genopret og udvid delvist ødelagte områder, etablere nye naturområder. Sikre det sjældne – og passe på den almindelige natur. Sikre naturen i samskabelse med lodsejerne.
- Et eksempel er et naturprojekt ved Enhøj ved Mariager, hvor der er et overdrev med den yderst sjældne orkidé hvid sækspore og der har været et rigtig godt samarbejde med lodsejeren. I SEGES 2015 folderen om landbruget og biodiversiteten er projektet beskrevet.
- Et andet eksempel er Døstrup Ådal hegningsprojekt, hvor fine naturområder blev opdaget og der har været rigtig godt samarbejde med tre lodsejere, AgriNord og Mariagerfjord Kommune. Der blev søgt midler til et græsningsprojekt.

- Skovvision som eksempel på biodiversitetsprojekt. Vision og strategi, plan for drift, tydeligt administrationsgrundlag, borgermøder, politisk stillingtagen. Fx urørt skov, hvor det giver mening, skovgræsning i egeskoven, rydninger – fx ved hængesække i Hørby Plantage, naturplejearrangementer.
- Udgangspunktet for en strategi kan være på områder, hvor der er et politisk råderum for Byrådet. Det er ikke §3 natur, fordi det er reguleret via lovgivning og klagenævnets praksis. Det er heller ikke småbiotoper i det åbne land, for der er ingen regulering! Men det er fx et kommunalt areal i Rinddalen ved Mariager – skal det være natur eller blomsterpark? Det er fx grøftekanter, hvor der kan være ukrudt eller overdrev, fordi de kan plejes på en måde, der fremmer biodiversitet.
- Regnvandsbassiner kan enten anlægges som teknisk anlæg eller vådområde med naturindhold. PSS viste billeder af steder, hvor grøftekanter er sprøjtet væk. TLu har rejst problematikken om plejepsikring for grøftekanter, som har betydning for fugle og planter. PRS bemærkede gravning i grøftekanter kan fremme hårdføre arter. IT oplyste, at Park og Trafik ved slåning af grøftekanter har fokus på vejsikkerhed, snerydning mv., så det skal tages i betragtning. TLu pointerede, at der er behov for oplysning. Ifølge en EU undersøgelse på facebook ved kun 23 % af danskere, hvad biodiversitet er - i modsætning til 60 % i Sverige og Bulgarien. OG sagde, at det er godt hvad kommunen laver, men det er små pletter i helheden. Man er oppe imod stærke kræfter i samfundet, hvor biodiversiteten går tilbage. PRS Oplyste, at det er muligt at lave vådområder på landbrugsjord, hvis lodsejeren vil. AH oplyste, at ny natur på landbrugsjord med vådområder og skovprojekter ikke redder biodiversitet. Der er behov for at beskytte og forbedre eksisterende natur. FF fremhævede vandplanerne, at det er utroligt, at man laver et godt stykke arbejde og så tager man efterfølgende med en pennestrøg og streger en hel del. Gødskning ved vandløb er også problematisk..

Orientering om råger

Anders Horsten orienterede om problematikken med mange råger ved Hadsund og møde i Hadsundhallerne senere på dagen. Kommunen har fået tilladelse til at regulere voksne fugle i en kort periode. Derudover bliver der lavet bredere skræmmeindsats. Der er en gylden middelvej mellem lovgivning og borgerønsker. Det er ikke muligt at fjerne rågerne, men målet er at få dem flyttet lidt ind i Linddalene. Det tager meget tid at besvare de mange henvendelser og presse.

PRS oplyste, at råger også et stort problem for landbruget.

FF: Spurgte ind til, hvorfor der er fjernet store bøgetræer? AH oplyste, at kommunen har tyndet lidt ud, dog ikke de største træer. PSS oplyste, at regulering er en udfordring, fordi træerne er over 40 meter høje, så det er sværere at se de meget små unger i Hadsund end andre steder, hvor rederne sidder i mindre højde.

TSL spurgte, om der er fremgang i rågebestandene? AH oplyste, at bestandene er stabile, men fuglene har flyttet sig til byerne fra landet.

TLund oplyste, at DOF får mange henvendelser om problemet. DOF henviser til fuglebeskyttelse og til kommunen.

PSS bemærkede, at landmændene har afgrøder på markerne – rågerne mangler græsningsområder, hvilket de finder i byerne.

TSL er i Frankrig den 3. marts, hvor der er temamøde med UTM, vil meget gerne have indlæg tilsendt.

5. Vedvarende energi

a. VE i Mariagerfjord Kommune + vindmølle møde

Inger orienterede om strategisk energiplanlægning og status i Mariagerfjord Kommune.

Der blev spurgt meget ind til de forskellige tiltag, herunder hvor meget solceller og solvarme kan bidrage, fordele og ulemper ved vindmøller og tilgangen til vindmølleplanlægning, biogas og biomasse som en begrænset ressource mv. Se bilag med oplægget.

Der afholdes dialogworkshop om VE og vindmølleplanlægning den 9. marts, hvor Grønt råd er blevet bedt om at deltage med tre repræsentanter (udsendt tidligere på mail). MS, TSL og FF deltager i vindmølle mødet.

b. Opfølgning på fælles skrivelse til Udvalget for Teknik og Miljø

TLa har lavet udkast til en fælles skrivelse til Udvalget fra Grønt Råd for at sende et signal om, at sætte høj mål for vedvarende energi i kommunen. Der er bred opbakning til skrivelser, dog tager PRS forbehold for betydningen af mange vindmøller for lokalsamfund. Da emnet om vindmølleplanlægning skal drøftes på dialogworkshoppen, blev det besluttet at vente med at sende fælles skrivelser til udvalget til efter workshoppen.

6. Projekter

- Hohøj og Alstrup Krat

Inger orienterede om projektet på Hohøj og Alstrup Krat. I fase 1 har kommunen ansat arkæolog Mette Wessel Fyhn til at hjælpe med den kulturhistoriske formidling. I samarbejde med naturinfogruppen bliver der udarbejdet nye korttavler som 'den gamle bog' om Hohøj og lavet en folder. Der er også blevet gennemført fredningspleje med rydninger foran Hohøj, så der igen er udsigt til Mariager Fjord og i Oksendalen, en gammel drivvej. I fase 2 arbejdes der med et større projekt, hvor tilskuddet fra Grønt Råd, Friluftsrådet og kommunen gerne skal suppleres op med anden finansiering, så der kan laves en ny, spændende udstilling i det lille røde hus ved Hohøj, laves stier til at binde området sammen med Mariager, etableres faciliteter, informations- og undervisningsmaterialer og digital formidling. Der har været afholdt møder med lokale foreninger, skolen og brugere, som gerne vil samarbejde om projektet. Der har været møde med ELRO-fonden i håbet om, at de vil være interesseret i at give tilskud til projektet. Naturstyrelsen, Kulturstyrelsen og Nordjyllands historiske museum bakker op om projektet med timer.

- Kastbjerg Ådal

Kjeld Lundager Jørgensen orienterede om status for Kastbjerg Ådal-projektet, hvor jordfordeling og fysisk genopretning i området er ved at være helt færdig. Ådalen er gjort mere plejeegnet med større sammenhængende arealer og der er restaureret vandløb og kilder, lavet broer og hegn. Der har været flere udfordringer for projektet – dels har der været rekord for den vådeste periode i DK, som har gjort det svært at arbejde i den våde ådal. Der måtte laves en dyrere bro-løsning end forventet ved Kastbjerg, der var historiske udgravninger i ådalen ved Enslev osv. Økonomisk har det været en belastning for projektet, hvilket gør, at det er nødvendigt med prioriteringer af de sidste tiltag med genslyngninger og herunder også gangbroer, stianlæg og faciliteter. Med udgangspunkt i Grønt Råd stigruppens arbejde med at finde gode stimuligheder i ådalen, er der indgået utrolig mange aftaler om adgang og stier i projektområdet. Der er afholdt et brugermøde i 2015, hvor der blev nedsat en stigruppe med repræsentanter fra de mange landsbyer omkring ådalen. Stigruppen har været mødtes i januar og skal mødes igen i marts for at drøfte prioriteringer, stier og faciliteter. Der bliver lavet en indvielse på et tidspunkt.

FF: Deltog i brugermødet, hvor det blev sagt, at Randers og Mariagerfjord kommune samarbejder og vil slå stierne et par gange om året. Men man kan komme meget længere, hvis lokalbefolkningen vil hjælpe med vedligehold og får ejerskab.

KLJ: Det er blandt andet det, stigruppen skal hjælpe med at finde ud af, om der er basis for. Nogle steder vil det være lettere end andre at få lokalt ejerskab, så en grad af kommunal drift vil der nok skulle være.

7. Gensidig orientering

OG vil gerne have en status på klimakommune – IT sender seneste kortlægning ud med referatet.